

(220353) *Yümnî* MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN 1 Kasım 2016

BİLİNMEYEN BİR ESER: YÜMNÎ DİVANI

Hakan SEVİNDİK*

ÖZET

Bu makalede, biyografik kaynaklarda varlığından bahsedilmeyen *Yümnî Divanı* tanıtılarak çeşitli açılardan incelendi. Çalışma iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda öncelikle kronolojik olarak Yümnî mahlaslı divan şairlerinin kısa biyografileri verildi. Ardından 5 kaside ve 165 gazelden oluşan bu küçük hacimli *Divan*'ın sahibi olması muhtemel Yümnî'ler hakkında eserin kendisi ve kaynaklardan yola çıkarak birtakım yorumlarda bulunuldu. İncelemelerimiz neticesinde *Divan*'ın sahibi Yümnî'nin 1604-1644 yılları arasında kaside ve gazeller kaleme alan IV. Murad devri şairi olduğu tespit edildi. Ayrıca söz konusu şairin Şeyhülislâm Yahyâ'ya övgü niteliğinde kaleme aldığı kaside ve gazellerden Şeyhülislâm'ın hayranı olduğu anlaşıldı. İkinci kısımda ise esere ait tek yazma nüshanın tavsifi yapılarak, *Divan*'ın şekil ve muhteva özelliklerine dair genel bir inceleme hazırlandı. Bu incelemeye göre eserde geçen manzumelerde Şeyhülislâm Yahyâ'nın Yümnî üzerinde geniş bir tesirinin olduğu ortaya çıktı. Özellikle gazellerinde bir aşk şairi olduğunu hissettiren Yümnî'nin bu yönüyle de Şeyhülislâm Yahyâ'yı örnek aldığı görüldü.

Makale boyunca, eserin sahibi Yümnî ile Şeyhülislâm Yahyâ arasındaki hem kişisel hem de sanatsal bağa değinildi. *Yümnî Divanı*'nın klasik Türk şiiri açısından üzerinde durulması gereken vasfı, Türk edebiyatında Şeyhülislâm Yahyâ'ya duyulan bağlılığı dile getiren örneklerden biri olmasıdır. Ayrıca eser, Şeyhülislâm Yahyâ takipçiliğinin edebiyatımızda ayrı bir şiir/üslup çizgisi olarak incelenmesi gerektiğini de yeniden hatırlatmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yümnî, *Divan*, Şeyhülislâm Yahyâ, IV. Murad, XVII. Yüzyıl

AN UNKNOWN WORK: YÜMNÎ'S DİVAN

ABSTRACT

In this article, we will investigate into various aspects of the *Yümnî's Divan* which have not been mentioned in the biographical sources. This study consists of two sections. In the first part, short biographies of the poets who use Yümnî as pseudonym has been discussed. We have made some observations on *Yümnî's Divan* and other sources to identify the Yümnîs who may be to the author of this short *Divan* which consists of 5 qasides and 165 ghazels. As a result of

* Arş. Gör. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, El-mek: hakansevindik@kmu.edu.tr

على رضا قره بلوط، معجم المخطوطات الموجودة في مكتبات استانبول
و أناتولي، الجزء الثالث، ص. 1639 [y.y., t.y.] ISAM 141629

13 HAZ 2006

- 5640 - نيجي الشاعر الرومي العثماني الطيب - عاش في
عهد السلطان بايزيد الثان - المتوفى بعد سنة 1504/910
من تصانيفه :
- 1 - تذكرة الشعراء - في التاريخ (ت)
جامعة استانبول رقم 3948 ؛
  - 2 - قصيدة في مدح علي باشا - في الأدب (ت)
عاشر أفندي رقم 3/421 ورقة 39-41 ؛
  - 3 - عنایت نامه - في الأدب (منظوم) (ت)
تاريخ التأليف 910 هـ؛ متحف مولانا 1695 ورقة 62 ؛

Türk Dnyası Araytirmalar, 55, 1981 İstanbul
Makale 85-112 sayfaları arasındadır.

Yümnî Tezkiresi

220353

11 TEMMUZ 1982

Dergi / Kitap
Kütüphanede Mevcuttur

MEHMET ŞALİH YÜMNİ

TEZKİRE-İ ŞUARÂ-İ YÜMNİ
İnceleme - Tenkidli Metin - İndeks

Dr. Sadık ERDEM

Şuarâ tezkirelerinin edebiyat tarihimizin önemli kaynaklarından olduğu bilinmektedir. Edebiyat tarihimizle ilgili doğru ve güvenilir bilgi elde edebilmek için şuarâ tezkirelerinin ilmî usüllerle tenkidli metinlerinin hazırlanması gereklidir. Bu prensipten hareketle, doktora tezi çalışmam, XVIII. yüzyıl şuarâ tezkirecilerinden "Râmîz ve Âdâb-ı Zurafâ'sı" üzerine yapılmıştır^x. Bu çalışmama bir yenisini daha eklemek için, inceleme-tenkidli metin-indensten oluşan "Mehmed Sâlih Yümnî, Tezkire-i Şuarâ-i Yümnî" adlı eserimi Türk edebiyatı tarihi araytirmacılarının istifâdesine sunmuş bulunuyorum.

Tezkire-i Şuarâ-i Yümnî, ilk defa İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde görevli iken dikkatimi çekmişti. Sonraları İstanbul kütüphanelerinde yaptığım katalog taramalarında, bu tezkirenin üç nüshasının bulunduğunu tespit ettim. Tezkire, Yümnî'nin vefâtından 250 yıl sonra H. 1323/M.1905'te ilk defa Ali Emîrî tarafından bulunan müsveddesinden istinsâh edilmiştir. Bu nüsha Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Tarih Nu.: 781'dedir. Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Tarih Nu.: 780'deki ikinci nüsha ile İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T.Y. Nu. : 3948'de kayıtlı bulunan üçüncü nüsha, birinci nüshadan istinsâh edilmişlerdir. Tenkidli metne başlamadan önce, Mehmed Sâlih Yümnî'nin hayatı ve eserleri hakkında kaynaklarda bulunabilen bilgilere dayanarak bir inceleme hazırlanmıştır. İncelemeyi müteâkip tezkire nüshalarının tavsifleri verildi. Tezkire nüshalarına göre elif-be sırasıyla şâirler listesi düzenlendi. Daha sonra tenkidli metin yer aldı. Tenkidli metinde parantez içi cümleler sahife kenarlarındaki bölümlerdir. Metinden ayrı olduğu belli olması için parantez içine alınmıştır. Tenkidli metin sonuna da indeks eklendi

X Bkz. Dr. Sadık Erdem, Râmîz ve Âdâb-ı Zurafâ'sı, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Tez Nu.: 17481.